

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Політологія
Заняття:	II семестр
Лекції	2 години на тиждень згідно розкладу
Практичні	1 години на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7812>

Інші додаткові ресурси:*

<http://www.openuniversity.edu>

<https://courses.prometheus.org.ua/>

Консультації:

Ауд.1/116 2 години на тиждень (згідно розкладу)

Онлайн-консультації: електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів)

Он-лайн <https://teams.microsoft.com/> (згідно розкладу)

Інформація про викладачів:

Сахарова Катерина Олександрів	Доцент кафедри філософії і педагогіки, доктор філософії
--------------------------------------	--

на	
Персональна сторінка	https://filosof.nmu.org.ua/ua/Sakharova.php?clear_cache=Y
Е-пошта:	Sakharova.K.O@nmu.one

1. Анотація до курсу

Психологія – це знайомство з теоретичними положеннями і актуальними проблемами психології. В цьому курсі розглянуто загальні питання про природу та розвиток психіки людини, про формування особистості, її психологічну структуру, про сутність і характеристику пізнавальних та емоційно-вольових процесів. Вивчення навчальної дисципліни «Психологія» спрямовано на забезпечення всебічної підготовки студентів та формування психологічно здорової особистості. Набуті знання допоможуть оволодіти теорією і практикою психології. Студенти навчатимуться вмільо, постійно застосовувати психологічні знання у своїй діяльності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів концептуальних знань щодо уявлення про природу психіки людини, вивчення законів психічної діяльності, сутності психічних явищ і їхньої ролі в пізнанні людиною самої себе та навколишнього світу.

Завдання курсу

- ознайомити студентів з психологічними теоріями, з різними науковими напрямками та методами психології;
- навчити студентів пояснювати власні психічні процеси, властивості, стани, а також опанувати найпростіші прийоми власної психічної саморегуляції;
- навчити студентів давати психологічну характеристику особистості, її темпераменту, характеру, здібностям;
- навчити студентів оцінювати рівень розвитку власних пізнавальних процесів (відчуття, сприймання, уява, пам'ять, мислення, увага), застосовуючи відповідні методичні засоби;
- навчити студентів діагностувати власний стан та стан і настрої інших людей, рівень психологічної напруги.

3. Результати навчання:

- Аналізувати психологічні теорії та визначати психологічний зміст та механізми становлення і розвитку психіки. Аналізувати отриману інформацію
- Визначати характеристики та особливості прояву різних психічних процесів, станів і властивостей людини
- Аналізувати психологічний зміст, структуру та умови розвитку особистості. Проводити ефективну комунікацію відповідно до психологічних особливостей особистості

4. Структура курсу

Тема 1. Психологія як наука

Завдання дисципліни. Особливості психології як науки. Розвиток поглядів на предмет психології. Основні наукові напрями психології. Методи психології. Структура та галузі психології.

Тема 2. Розвиток психіки у філогенезі

Психіка: поняття, функції, особливості, основні теорії. Основні рівні розвитку психіки живих організмів. Періодизація еволюційного розвитку психіки. Особливості психіки тварин і людей. Свідомість і несвідомість.

Тема 3. Психологія особистості

Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність». Характеристики й рушійні сили розвитку особистості. Направленість, потреби і мотиви особистості. Здібності людини. Темперамент і характер особистості.

Тема 4. Пізнавальні процеси

Відчуття: поняття, види та характеристики. Сприйняття: поняття, функції і характеристики. Фігура та фон сприйняття. Уявлення: поняття, види та характеристики. Уява: поняття, види і прийоми. Пам'ять: поняття, класифікація, характеристики. Засоби підвищення ефективності запам'ятовування. Мислення: поняття, форми, види. Основні логічні операції. Мовлення: поняття, види та характеристика мовних процесів. Увага: поняття, види, характеристики. Фактори, що знижують увагу.

Тема 5. Емоційно-вольові процеси

Воля: поняття, функції та характеристики. Емоції: класифікація, фізіологічні основи. Основні типи емоційних переживань. Стрес: поняття, причини, методи подолання. Академічний стрес та професійне вигорання. Сутність явища «конфлікт» та його вплив на особистісну структуру особистості

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365. Використання MSTeams (<https://teams.microsoft.com/>)

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення студентів за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Сума балів за навчальні досягнення студента	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Студенти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на практичних заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести студентові 10 балів). Отримані бали на практичних заняттях додаються до підсумкових (тестових) завдань (20 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальною дисципліни. Максимально за поточною успішністю студент може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	---

6.3. Критерії оцінювання за роботу на практичних заняттях:

8 практичних занять оцінюються максимально у 10 балів, причому

10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури

8 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

6 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії.

4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

2 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною

і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування он-лайн занять з тематичних обговоренням на платформі MSTEams (<https://teams.microsoft.com>).

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Психологія» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або виставлені на <https://teams.microsoft.com>

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить

оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Психологія».

8. Ресурси і література

Базова:

1. Загальна психологія: підручник / під ред. О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Кондор, 2023. 464 с.
2. Пазиніч, Ю.М. Психологія: навч. посібник (електроний ресурс, оновлено) 2024. – 100 с. / <http://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=650> (4 друкованих аркуша)
3. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. К.: Університетська книга, 2023. 352 с
4. Павелків Р.В. Загальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 4-те, стер. К.: Кондор, 2024. 570 с.
5. Загальна психологія : навч. посібник / Т. Б. Поясок [та ін.] ; Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського, Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. – 396 с.
6. Психологія особистості : навч. посіб. / укладачі І. О.Петухова, Р. А. Калениченко, О. Г. Льовкіна [та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Суліми ; Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 338 с.
7. Психологія : навч. посібник. Вид. 2-ге Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича 2023 <https://archer.chnu.edu.ua/handle>

Додаткова:

1. Психологія особистості : навч. посіб. / укладачі І. О.Петухова, Р. А. Калениченко, О. Г. Льовкіна [та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Суліми ; Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 338 с.
2. Тимофієва М. П., Слободська О. В. Психологія здоров'я : підручник. Київ: МЕДПРИНТ, 2022. 600 с.
3. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. 4-те вид., доп. Київ : Академія, 2024. 350, [1] с. (Альма-матер).
4. Хохліна О.П. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. / О.П. Хохліна; Нац. авіац. ун-т. – К.: Симоненко О.І., 2021. – С.125- 221.
5. Католик Г. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник / Галина Католик, Наталія Калька. - Львів: ЛьвДУВС, 2022.- 158 с.
6. Сахарова К.О. Психологічний інструментарій запобігання булінгу в учнівському середовищі. Наукові перспективи № 2(44) 2024. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44))
7. Сахарова К.О., Чередніченко О.М., Липовська Н.А. Форми психологічного насильства в організаційному середовищі. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. (6). С.97 – 102. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.6.15>
8. Сахарова К.О., Липовська Н.А. Вплив гуманітарної кризи на психічне здоров'я населення. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. (2). С.54-58. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua>

9. Сахарова К., Майоренко В., Штакельберг О. Виникнення стресу та емоційного вигорання у молоді у воєнний час. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання науки, освіти та технологій в умовах сучасних викликів». 09 травня. 2023 р. м.Кременчук, Україна. <http://www.economics.in.ua/>
10. Сахарова К.О. Агресія та резильєнтність: захисні та деструктивні механізми адаптації. Наукові перспективи”, Серія “Психологія”. 2025.5 (59). [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-2138-2150](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-2138-2150) .
11. Сахарова К.О. Чинники ризику насильницької поведінки серед молоді. Наукові інновації та передові технології”, Серія “Психологія”.2025.6 (46). [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-2086-2095](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-2086-2095)
12. Сахарова К.О., Хричов С.О. Роль освітніх стресорів у формуванні внутрішньої агресії серед студентської молоді. Журнал «Перспективи та інновації науки». 6 (52). 2025. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)-814-825](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52)-814-825).
13. Сахарова К., Недвига Д. Мотиваційні стратегії в освіті: світові тенденції та вітчизняні перспективи. Журнал «Наукові інновації та передові технології». Серія «Педагогіка». № 11(51) 2025. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-2712-2722](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-2712-2722).
14. Технології здоров'язбереження молоді в умовах невизначеності: монографія. Данко Д.В., Завацька Н.Є., Гоян І.М., Завацький Ю.А., Блискун О.О., Сахарова К.О., Завацький В.Ю., Бровендер О.О., Целіщева М.О. / За наук. ред. Д.В. Данко, Н.Є. Завацької. К.: ПВТП «LAT&K», 2025. 303 с.
15. Сахарова К., Завацька Н., Ісакова М., Шоманбаєва А. Порівняння структури агресивної поведінки учасників булінгу в учнівському середовищі. Інсайт: психологічні виміри суспільства. 2025. 4. С. 231–253. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-14-11>.
16. Sakharova K. etc. The Influence of Genetic Markers on the Development of Mental Disorders: a Systematic Review of Studies. Journal of Pioneering Medical Sciences. Volume 13 Issue 3 (June, 2024). Pages 30 – 37. <https://jpmsonline.com/article/495/WoShttps://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001292059700001>.
17. Zelenin V, Ilchenko R, Medvedieva O, Sakharova K, Volnova L. Development of Resilience of Adolescent Personality after Traumatic Experience: Analysis of Factors Influencing the Formation of Posttraumatic Growth as a Result of Traumatic Events. Health Leadership and Quality of Life [Internet]. 2025 Jun. 21 [cited 2025 Jun. 30]; 4:654. Available from: <https://hl.ageditor.ar/index.php/hl/article/view/654>

9. Календарний план курсу*

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Політика курсу Вимоги Навчальні матеріали Тестові завдання 1 . Психологія як наука. Предмет психології	Лекція	Силабус Тестові завдання Навчальний посібник	-

	1.1 Особливості психології як науки			
2	1 . Психологія як наука. Предмет психології 1.2 Розвиток поглядів на предмет психології. 1.3 Методи психології 1.4 Структура і галузі психології	Лекція		-
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
3	2. Визначення психіки. Основні функції психіки 2.1. Психіка: поняття, функції, особливості, основні теорії. 2.2. Основні рівні розвитку психіки живих організмів. 2.3. Періодизація еволюційного розвитку психіки. Особливості психіки тварин.	Лекція		-
4	2. Визначення психіки. Основні функції психіки 2.4. Особливості психіки людини. 2.5 Свідомість і несвідоме 2.6. Психічні явища	Лекція		-
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
5	3. Психологія особистості 3.1. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність». Характеристики й рушійні сили розвитку особистості. 3.2. Направленість, потреби і мотиви особистості. Здібності	Лекція		-

	людини.			
6	3. Психологія особистості 3.3. Темперамент і характер особистості.	Лекція		-
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
7	Підсумкове заняття за 1-3 темами курсу «Психологія»	Лекція		-
	Обговорення дискусійних питань	Практичне заняття	Тести і відкриті запитання	20
8	4. Пізнавальні процеси 4.1 Відчуття: поняття, види та характеристики 4.2. Сприйняття: поняття, функції і характеристики. Фігура та фон сприйняття	Лекція		-
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
9	4. Пізнавальні процеси 4.3 Уявлення: поняття, види та характеристики 4.4. Уява: поняття, види і прийоми. 4.5. Пам'ять: поняття, класифікація, характеристики. Засоби підвищення ефективності запам'ятовування.	Лекція		-
10	4. Пізнавальні процеси 4.6. Мислення: поняття, форми, види. Основні логічні операції. 4.7. Мовлення: поняття, види та характеристика мовних процесів. 4.8. Увага: поняття, види, характеристики. Фактори, що знижують	Лекція		-

	увагу.			
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
11	5. Емоційно-вольові процеси 5.1. Воля: поняття, функції та характеристики. 5.2. Емоції: класифікація, фізіологічні основи	Лекція		-
12	5. Емоційно-вольові процеси 5.3. Основні типи емоційних переживань. 5.4. Стрес: поняття, причини, методи подолання	Лекція		-
	Питання для контролю та вправи	Практичне заняття	Завдання Вправи	10
13	Підведення підсумків роботи за семестр	Лекція	Тести	20
	оголошення оцінок	Практичне заняття	і відкриті запитання	-

10. Методи навчання

Словесні методи навчання: пояснення та евристична бесіда.

Наочні методи навчання: демонстрація та ілюстрація.

Практичні методи навчання: Case-study, психодіагностика